

Udostępnianie danych w interesie publicznym – filantropia danych z perspektywy prawnej

Projekt badawczy dotyczy filantropii danych, czyli koncepcji rozumianej jako dobrowolne udostępnianie danych niezbędnych do realizacji celów leżących w interesie publicznym. Do celów takich można zaliczyć przykładowo poprawę opieki zdrowotnej, podnoszenie jakości i poziomu życia, lepsze zapobieganie klęskom żywiołowym, łatwiejsze i szybsze łagodzenie ich negatywnych skutków itp. Filantropia danych może napędzić rozwój rynku danych i przyczynić się do lepszego wykorzystywania danych, tj. przynieść korzyści członkom społeczeństwa, zamiast generować zyski głównie dla podmiotów prywatnych, które agregują i przetwarzają dane. Warto bowiem pamiętać, że w przypadku danych osobowych to społeczeństwo produkuje ogromne ilości danych, więc to ono powinno najpełniej korzystać z efektów ich przetwarzania. Z tego względu kluczowe jest przeprowadzenie badań zmierzających do lepszego poznania i popularyzacji zjawiska filantropii danych.

Choć już dziś obserwujemy różne przykłady stosowania filantropii danych w praktyce, to koncepcja ta nadal budzi liczne wątpliwości natury prawnej. Potencjał związany z udostępnianiem danych w interesie publicznym nie jest przez to w pełni wykorzystywany. Oprócz wielu pozytywnych rezultatów dzielenia się danymi w interesie publicznym, dostrzec też należy potencjalne zagrożenia dla osób fizycznych lub innych podmiotów, które chcą dobrowolnie i bez korzyści finansowych dzielić się posiadanyymi danymi. Do zagrożeń takich należą np. ryzyko naruszenia ochrony danych osobowych lub ważnych interesów gospodarczych przedsiębiorców. Udostępnianie danych w ramach filantropii danych może przecież obejmować dane wymagające szczególnej ochrony, w tym dane wrażliwe lub tajemnice handlowe.

Celem projektu jest sformułowanie propozycji, które przyczynią się do szybszego rozwoju filantropii danych w Polsce i w Unii Europejskiej. Badania będą zatem koncentrowały się na prawnej analizie zjawiska filantropii danych, w szczególności z perspektywy ochrony danych osobowych oraz przepływu danych nieosobowych. Ocenie poddane zostaną już obowiązujące w UE i Polsce akty prawne oraz przygotowywane projekty legislacyjne, które bezpośrednio lub pośrednio odnoszą się do koncepcji filantropii danych. Ocena ta zostanie uzupełniona o obserwacje w zakresie funkcjonowania różnych modeli dzielenia się danymi. Ponadto, zidentyfikowane zostaną czynniki mające wpływ, tak pozytywny, jak i negatywny, na rozwój koncepcji filantropii danych. Ewaluacja ta pozwoli na weryfikację, czy konieczne jest wprowadzenie norm prawnych kompleksowo regulujących udostępnianie danych w interesie publicznym, czy też wystarczające jest dostosowanie już istniejących rozwiązań prawnych poprzez odpowiednie zmiany lub przyjęcie instrumentów *soft law*. W rezultacie sformułowane zostaną odpowiednie postulaty *de lege ferenda*.

Wyniki badań rozpowszechnione będą w Polsce i za granicą, m.in. w formie monografii, artykułów naukowych i referatów na konferencjach. Dzięki temu moje badania przyczynią się do rozwoju prawa ochrony danych osobowych oraz uzupełnią istniejącą lukę prawną, jak i dotychczasowe rozważania doktryny w obszarze dzielenia się danymi.